

Nr 343

Av herr **Oskarson m. fl.**, om åtgärder för att bekämpa brottsligheten.

(Lika lydande med motion nr 315 i Första kammaren)

Enligt redovisningen i statsverkspropositionen har brottsligheten under år 1969 visat en något sjunkande tendens. Det är i och för sig glädjande att så är fallet, men det får inte tas som intäkt för att en verklig förbättring skulle ha ägt rum. Den minskning i fråga om totala antalet brott som har kunnat noteras ligger huvudsakligen på tillgreppssidan. Här torde den aktion som polisen i början av året igångsatte mot narkotikahanteringen även ha gett det resultatet att vi har kunnat notera ett mindre antal stölder och snatterier. Men på det område som gäller säkerheten till liv och lem, tryggheten och säkerheten i både bostaden och på allmänna platser har det däremot under de tre första kvartalen 1969 skett en betydlig försämring.

Under rubriken mord och dråp, barnadråp, misshandel varav döden följt, övriga misshandelsbrott och rån noterade vi under de tre första kvartalen 1969 en ökning till 14 808 brott mot 13 068 under motsvarande tid år 1968. Ökningen utgör 1 740 eller i procent uttryckt över 13. Den tendens som under senare år gjort sig alltmer gällande att brotten blir allt brutalare och räre är tyvärr alltjämt mycket påtaglig.

Justitieministern konstaterar också detta i propositionen när han säger: »Förskjutningen mot grövre brottslighet har dock markerats ytterligare.» Utvecklingen är mycket allvarlig och klargör tydligt att vi med större allvar än vad som tidigare har skett måste söka komma till rätta med problemen. Vi anser det därför vara hög tid att vi får en parlamentarisk utredning som med stöd av tidigare utredningar och erfarenheter och framför allt med stöd av forskning, såväl inhemsk som utländsk, skall söka komma till ett samlat grepp och en enhetlig bedömning av mål och medel för en samlad aktion i syfte att förbättra framför allt det brottsförebyggande arbetet. Alltjämt finns många frågetecken på detta område ävensom beträffande rehabiliteringen av dem som en gång råkat komma utanför lagens ramar.

Vad är det som gör att vissa människor blir laglydiga, andra däremot inte? Hur påverkas framför allt den unga människan av hemmiljön och av den uppfostran hon erhåller i hemmet? Vilken betydelse har familjesammanhållningen för att bland de unga skapa en positiv inställning till samhället? Hur påverkas de unga av den bristande respekten för religiösa och moraliska

värderingar som alltmer gör sig gällande i vårt samhälle? Vilken roll kan skolan spela när det gäller fostran i brottsförebyggande syfte? Vilken roll spelar kamratmiljön, den allmänna samhällsmiljön, radio, TV och press? Kan det påvisas något samband mellan välståndsutvecklingen och brottsutvecklingen i vårt samhälle? I vilken utsträckning skulle en snabbare behandling av framför allt våra ungdomsbrottslingar kunna vara brottsförebyggande? Är det sätt på vilket vi bedriver övervakningen effektivt eller över huvud taget den lämpligaste formen? Vilka åtgärder kan vidtagas för att förbättra rehabiliteringen?

Vi vet att ett flertal utredningar sysselsätter sig med rättsvårdsfrågorna från olika utgångspunkter, men vad vi alltjämt väntar på är resultat och förslag som kan omsättas i praktiska åtgärder. Utvecklingstendensen inom brottsligheten är så allvarlig att det är nödvändigt att samhället snarast vidtar åtgärder som kan hejda den stigande brottskurvan. Kravet på större trygghet från medborgarnas sida måste beaktas. En utredning med parlamentarisk medverkan behöver därför snarast tillsättas för att skapa underlag för ett mer samlat grepp på de samhälleliga initiativen för brottslighetens bekämpande. Utredningen bör utöver vad tidigare sagts med stöd av tillgängliga utrednings- och forskningsresultat skapa underlag för effektivare barnavårds-, polis-, åklagar- och domstolsorganisationer, som bl. a. kan möjliggöra en snabbare och effektivare behandling av lagöverträdelse. Vid den brottsförebyggande verksamheten bör utredningen lägga den största vikt och föreslå åtgärder som kan vara ägnade att kanalisera medborgarnas och framför allt de ungas impulser och aktiviteter i en positiv och konstruktiv riktning.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning under parlamentarisk medverkan med uppgift att utarbeta förslag till en samlad aktion i syfte att hejda och tvinga tillbaka den allvarliga brottsutvecklingen samt förbättra och effektivisera rättsvården.

Stockholm den 23 januari 1970

Gunnar Oskarson (m)

B.-O. Thylén (m)

Tore Nilsson (m)
i Agnäs

Allan Åkerlind (m)

Per Petersson (m)
i Gäddvik

Filip Fridolfsson (m)
i Stockholm